

tenbijeekkomst centraal zal staan. In de toekomst kan echter ook gedacht worden aan de organisatie van lezingen, colloquia, zomercursussen, enzovoort. Ook organiseert de vereniging jaarlijks een colloquium voor doctoranden en habilitanden, wat dit jaar in Münster plaats zal hebben. Bovendien is er met deze vereniging een constante, centrale aanspreekpartner ontstaan die zowel interne als ook externe contacten tussen de universitaire Neerlandici en andere partijen (zoals de Nederlandse Taalunie) kan onderhouden.

Voor de komende twee jaar zal het bestuur van de vereniging bestaan uit: Amand Berteloot (Münster): voorzitter, Esther Ruigendijk (Oldenburg): vice-voorzitter, Bettina Noak (Berlijn): penningmeester, Anouk Bogaert (Keulen): secretaris en Carl de Strycker (Wenen): lid. Contactadres van de vereniging is [niedphil@uni-muenster.de](mailto:niedphil@uni-muenster.de). Geïnteresseerde potentiële leden kunnen zich op dit adres melden.

Keulen

Anouk Bogaert

## Workshop 'Nederlands tussen Duits en Engels' (FU Berlin)

Op 30 september en 1 oktober 2005 organiseerde de vakgroep Nederlands van de FU Berlin een workshop met als titel 'Nederlands tussen Duits en Engels'. Aanleiding voor deze workshop was het verschijnen van het boek 'Nederlands tussen Duits en Engels' van de Nederlandse taalkundige Van Haeringen in 1956. Van Haeringen had in deze studie gepoogd om het Nederlands vanuit allerlei oogpunten – morfologie, woordenschat, spelling – te vergelijken met het Duits en het Engels. Zijn conclusie luidt in veel gevallen dat het Nederlands een tussenpositie inneemt tussen het Engels en het Duits. In zijn oordelen liet hij zich echter vaak leiden door criteria als 'efficiëntie' en 'uniformiteit' waarbij het Nederlands vaak een slecht figuur slaat.

In de afgelopen vijf decennia is er heel wat onderzoek verricht naar de verhouding tussen de Westgermaanse talen, waardoor de kennis over de onderlinge relatie tussen deze talen zeer vergroot is. Het was de bedoeling van deze workshop om aan de hand van recent onderzoek te laten zien dat er sinds het verschijnen van het boek van Van Haeringen vooruitgang geboekt kon worden zowel op methodologisch en theoretisch vlak als ook met betrekking tot de analyse en de kennis van de talige feiten.

Er was dan ook veel belangstelling voor de workshop 'Nederlands tussen Duits en Engels'. De twee workshopdagen telden meer dan 35 bezoekers. In totaal werden er 22 lezingen gehouden door taalkundigen van 16 verschillende universiteiten in zes landen.

Het gemeenschappelijke element in alle lezingen was het contrastieve aspect: het Nederlands werd vergeleken met het Duits en in een groot aantal lezingen ook met het Engels. Veel lezingen keken daarnaast ook vanuit een historisch perspectief naar overeenkomsten en verschillen tussen de drie talen: er werd bijvoorbeeld aandacht besteed aan de betekenisontwikkeling van Nederlands

*krijgen* vergeleken met die van Duits *kriegen* of naar veranderingen op het terrein van pronominale aanspreekvormen in het Nederlands, Duits en Engels.

De vergelijking van het Nederlands met andere Westgermaanse talen vond plaats op verschillende niveaus: er kwamen lexicaal-semantische (bijvoorbeeld over de integratie van Romaanse leenwoorden), syntaktische (over ditransitieve constructies), morfologische (over de semantiek van het pronominale genus) en ook één fonologisch onderwerp aan de orde (klemtoon in het Nederlands, Duits en Engels).

Een groot deel van de lezingen hield zich bezig met case-studies: zo werden bijvoorbeeld in een lezing de gebruikswijzen van het koppelwerkwoord *blijven* vergeleken met die van het Duitse koppelwerkwoord *bleiben*. Enkele lezingen richtten hun aandacht daarentegen eerder op de grote ontwikkelingslijnen: Fred Weerman (UvA) stelde bijvoorbeeld in zijn voordracht dat verschillen tussen het Nederlands, Duits en Engels over het algemeen gerelateerd kunnen worden aan twee verschijnselen, namelijk taalcontact en deflexie.

Alle lezingen vonden plaats in het hoofdgebouw van de faculteit voor geesteswetenschappen, de zogenaamde 'Silberlaube'. In de pauzes tussen de lezingen was er tijd om in een informele sfeer van gedachten te wisselen, bijvoorbeeld tijdens de lunch in het Italiaanse restaurant Galileo of tijdens de koffiepauze in de tuin van het gebouw van de vakgroep Nederlands. De eerste dag van de workshop werd bovendien afgerond met een uitgebreid diner in het Turkse restaurant Hasir.

In de afsluitende beschouwing die verzorgd werd door Arie Verhagen (Universiteit Leiden) en Matthias Hüning (FU Berlin) werd een synopsis gegeven van het tijdens de workshop gepresenteerde contrastieve onderzoek. Daaraan aansluitend werden wensen geformuleerd voor toekomstig onderzoek. Hierbij werd vooral de wens naar 'grootschaliger' onderzoek naar voren gebracht: er is duidelijk behoefte aan studies die het inzicht vergroten in convergentie- en divergentietendensen binnen de Westgermaanse taalfamilie. In het kader hiervan werd voorgesteld om het Nederlands niet alleen naast het Duits en het Engels te plaatsen maar om ook de andere Westgermaanse talen – Fries en Afrikaans – bij het onderzoek te betrekken.

Er werd besloten om na twee jaar (in 2007) weer een workshop te houden, dit keer aan een Engelse universiteit, waarbij taalvergelijkend onderzoek naar het Nederlands temidden van de Westgermaanse talen centraal zal staan.

Het volledige programma en de abstracts van de lezingen staan ter beschikking op de website van de vakgroep Nederlands aan de FU Berlin onder <http://www.niederlandistik.fu-berlin.de/nederlands-duits-engels.html>. In 2006 zal als onderdeel van de SNL (*Stichting Neerlandistiek Leiden*)-reeks een selectie uit de bijdragen in boekvorm verschijnen.

Berlin

Matthias Hüning/Ulrike Vogl